

Seat No. : _____

XR-108

B.A. (Sem. II)

April-2013

Economics, Core 112

(Indian Economy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) મોટા કદના ઉદ્યોગો એટલે શું ? ભારતમાં મોટા કદના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતમાં નાના પાયાના ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (બ) ભારતમાં ખાનગીકેત્રનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતમાં જાહેરકેત્રની મર્યાદાઓ સમજાવો.
૨. (અ) ભારતમાં વાહનવ્યવહારનું મહત્ત્વ જણાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતની રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં સેવાકેત્રનો ફાળો જણાવો.
- (બ) અસંગઠિત ક્ષેત્રની સલામતી માટે ભારત સરકારે લીધેલાં કેટલાંક મહત્ત્વનાં પગલાં જણાવો. ૭
- અથવા**
- ભારતના અસંગઠિત ક્ષેત્રનો રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં ફાળો જણાવો.
૩. ટૂંકનોંધ લખો : ૧૬
- (૧) ભારતમાં ઉદ્યોગોનો રોજગારીમાં ફાળો.
- અથવા**
- ઉદ્યોગોનું ઉપયોગ આધારિત વર્ગીકરણ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૨) ભારતની રાષ્ટ્રીય આવક અને રોજગારીમાં જાહેરકેત્રનો ફાળો જણાવો.
- અથવા**
- ભારતમાં ખાનગીકેત્રની મર્યાદાઓ સમજાવો.
- (૩) ભારતમાં ઊર્જાકેત્રે પ્રગતિ જણાવો.
- અથવા**
- ભારતમાં સંદેશાવ્યવહાર ક્ષેત્રે પ્રગતિ જણાવો.
- (૪) ઉદ્યોગકેત્રના અસંગઠિત શ્રમિકોની સમસ્યાઓ જણાવો.
- અથવા**
- ખેતીકેત્રના અસંગઠિત શ્રમિકોની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

૪. ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે છ)
- ૧૨
- (૧) ગૂહઉદ્યોગો એટલે શું ?
 - (૨) મોટા કદના ઉદ્યોગો એટલે શું ?
 - (૩) આંતરમાળખાના ઉદ્યોગોનો અર્થ આપો.
 - (૪) જાહેરક્ષેત્રનો અર્થ સમજાવો.
 - (૫) સેવાક્ષેત્રનો અર્થ આપો.
 - (૬) ભારતીય ખેતમજૂરની વ્યાખ્યા આપો.
 - (૭) પ્રાથમિક વિભાગની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
 - (૮) અસંગઠિત બજારનો અર્થ આપો.

૫. સાચો ઉત્તર પસંદ કરો :
- ૧૪
- (૧) ઉદ્યોગોનું વર્ગીકરણ _____ પ્રકારે કરવામાં આવે છે.

(અ) બે	(બ) ત્રણ	(ક) ચાર
--------	----------	---------
 - (૨) ભારતમાં આર્થિક સુધારા _____ ની ઔદ્યોગિક નીતિથી અમલી બન્યા.

(અ) ૧૯૮૦	(બ) ૧૯૯૧	(ક) ૧૯૯૫
----------	----------	----------
 - (૩) આંતરમાળખાના મુખ્ય _____ ઘટકો છે.

(અ) ત્રણ	(બ) ચાર	(ક) પાંચ
----------	---------	----------
 - (૪) અતિ નાના એકમો માટે _____ રોકાણ મર્યાદા છે.

(અ) ૧૦ લાખ	(બ) ૨૦ લાખ	(ક) ૨૫ લાખ
------------	------------	------------
 - (૫) ૧૯૫૧માં ભારતમાં _____ જાહેર સાહસો હતા.

(અ) પાંચ	(બ) સાત	(ક) નવ
----------	---------	--------
 - (૬) ભારતનું જાહેરક્ષેત્રનું _____ સાહસ 'નવરત્ન' તરીકે ઓળખાય છે.

(અ) ઈન્ડીયન ઓઈલ	(બ) ઈન્ડીયન પેટ્રોકેમિકલ	(ક) વિદેશ સંચાર
-----------------	--------------------------	-----------------
 - (૭) પ્રજાના કલ્યાણ માટે _____ ક્ષેત્ર જરૂરી છે.

(અ) ખાનગી	(બ) જાહેર	(ક) સંયુક્ત
-----------	-----------	-------------
 - (૮) ભારત સરકારનું સૌથી મોટું જાહેર સાહસ _____ છે.

(અ) રેલ્વે	(બ) ટેલિકોમ	(ક) એર ઈન્ડિયા
------------	-------------	----------------
 - (૯) વાહનવ્યવહારનું _____ વર્ગમાં વિભાજન કરવામાં આવે છે.

(અ) ત્રણ	(બ) ચાર	(ક) પાંચ
----------	---------	----------
 - (૧૦) નવી સંદેશાવ્યવહાર નીતિ _____ માં અમલી બની.

(અ) ૧૯૮૪	(બ) ૧૯૯૭	(ક) ૧૯૯૯
----------	----------	----------
 - (૧૧) નાગરિક ઉડ્ડયન ખાતાની રચના _____ વર્ષમાં કરવામાં આવી.

(અ) ૧૯૨૭	(બ) ૧૯૩૦	(ક) ૧૯૪૦
----------	----------	----------
 - (૧૨) ભારતમાં લઘુત્તમ વેતન ધારો _____ માં ઘડવામાં આવ્યો.

(અ) ૧૯૪૮	(બ) ૧૯૫૨	(ક) ૧૯૭૦
----------	----------	----------
 - (૧૩) સામાજિક સલામતીના કાયદા _____ શ્રમિકોને લાગુ પડે છે.

(અ) અસંગઠિત ક્ષેત્રના	(બ) સંગઠિત ઉદ્યોગોના	(ક) નાના ઉદ્યોગોના
-----------------------	----------------------	--------------------
 - (૧૪) સંગઠિત ક્ષેત્રના ઉદ્યોગોમાં _____ મૂડી રોકાણ થાય છે.

(અ) વધુ	(બ) મધ્યમ	(ક) ઓછું
---------	-----------	----------

Seat No. : _____

XR-108

B.A. (Sem. II)

April-2013

Economics, Core 112

(Indian Economy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) What are large scale industries ? Explain the importance of large scale industries in India. 7

OR

Explain the importance of small scale industries in India.

- (b) Explain the importance of private sector in India. 7

OR

Give limitations of public sector in India.

2. (a) Explain importance of transportation in India. 7

OR

Give contribution of service sector in national income and employment in India.

- (b) Mention some important measures undertaken by the Government of India to improve the condition of unorganized sector. 7

OR

Explain the contribution of unorganized sector in national income and employment in India.

3. Write short notes : 16

- (1) The contribution of industries in employment in India.

OR

Explain in brief, the use based classification of industries.

- (2) The contribution of public sector in national income and employment in India.

OR

Give limitations of private sector in India.

- (3) Explain the progress of energy sector in India.

OR

Explain the progress of telecommunication sector in India.

- (4) Describe the problems of unorganized labourers in industrial sector.

OR

Explain the characteristics of unorganized labourers of agricultural sector.

4. Answer in short (any **six**) : 12
- (1) What is cottage industries ?
 - (2) What are large scale industries ?
 - (3) Give meaning of infrastructural industries.
 - (4) What is meant by public sector ?
 - (5) What is meant by service sector ?
 - (6) Define Indian agricultural labourer.
 - (7) Give economic activities of primary sector.
 - (8) Give meaning of 'unorganized sector'.
5. Choose the right answer : 14
- (1) Industries are classified in _____ types.
(a) two (b) three (c) four
 - (2) Economic Reforms in India have taken place since _____ Industrial Policy.
(a) 1980 (b) 1991 (c) 1995
 - (3) Main components of infrastructure are _____.
(a) three (b) four (c) five
 - (4) Investment limit for tiny units is _____.
(a) 10 lakh (b) 20 lakh (c) 25 lakh
 - (5) Public enterprises in India were _____ in 1951.
(a) five (b) seven (c) nine
 - (6) _____ enterprise of public sector has been identified as Navratna of India.
(a) Indian Oil
(b) Indian Petrochemical
(c) Videsh Sanchar
 - (7) _____ sector is necessary for the welfare of public.
(a) Private (b) Public (c) Joint
 - (8) _____ is the biggest public enterprise of Government of India.
(a) Railway (b) Telecom (c) Air India
 - (9) Transport system is classified in _____ types.
(a) three (b) four (c) five
 - (10) The new telecommunication policy was implemented in _____.
(a) 1994 (b) 1997 (c) 1999
 - (11) Civil Aviation Department was established in the year _____.
(a) 1927 (b) 1930 (c) 1940
 - (12) In India the Minimum Wages Act was implemented in _____.
(a) 1948 (b) 1952 (c) 1970
 - (13) Acts of social security are applicable to _____ workers.
(a) unorganized sector
(b) organized industries
(c) small scale industries
 - (14) The investment in organized industries is _____.
(a) big (b) medium (c) less